

PRIKAZI

Dr Milica KOSTIĆ

DUGOROČNE TENDENCIJE U RAZVOJU CRNE GORE I JUGOSLAVIJE

Institut za društveno-ekonomska istraživanja - Ekonomski
fakultet - Podgorica, Stručna knjiga, Beograd 1992, 263 str.

Krajem prošle godine, u izdanju Instituta za društveno-ekonomska istraživanja iz Podgorice i Stručne knjige iz Beograda, izašla je iz štampe, nova, knjiga dr Milice Kostić, naučnog savjetnika Instituta za društveno-ekonomska istraživanja iz Podgorice. Knjiga je, u stvari, rezultat samostalnog rada autora, obavljenog u okviru Programa naučnoistraživačkog rada bivše Samoupravne interesne zajednice za naučne djelatnosti (kasnije Fonda za nauku) SR Crne Gore za period 1986-1990. godine.

Autor knjige, dr M. Kostić, je kao osnovni cilj istraživanja u ovom radu postavila prikaz društveno-ekonomskih transformacija u Crnoj Gori u okviru nastalih promjena u Jugoslaviji u poslijeratnom razdoblju kao i onih u etapi razvoja, odnosno stagflacije, neposredno pred političkim i ekonomskim raspadom SFRJ. Knjiga pored uvodnog i zaključnog dijela sadrži četiti osnovna poglavlja: Teorijsko-metodološki okvir; obilježja promjena u poslijeratnom razvoju; Međunarodna upoređenja i Krize - izraz stvarnosti, akcenti promjena za traženje izlaza i sprovođenje privredne reforme.

Relativno veliki dio ove knjige posvećen je teorijsko-metodološkom okviru praćenja promjena društveno-ekonomske strukture i rezultata privređivanja. Čini se, s obzirom na tragične i neslućene promjene koje su se desile u našoj zemlji nakon završetka istraživanja, da ovaj dio rada ima najveći praktični značaj za buduće korisnike rezultata ovog istraživačkog poduhvata, jer, pored metodološko-istraživačkog, ima i veliki edukativno-obrazovni karakter.

Obilježja promjena u poslijeratnom razvoju, što čini okosnicu istraživanja, izvedena su na osnovu obimne dokumentacione građe i literature, koju je autor značajki koristio. Te promjene, odnosno transformacije struktura, ostvarivane su na: svojinskim strukturama, u vrednosnoj strukturi društvenog proizvoda i nacionalnog dohotka, u materijalnoj strukturi društvenog proizvoda, u sektorskoj strukturi i u ekonomskoj strukturi, odnosno strukturi privrede sa stanovišta učešća pojedinih djelatnosti, što je autor konsekvntno primijenio i pratio kroz čitav poslijeratni period našeg relativno uspješnog privrednog i socijalnog razvoja. Upravo ovaj aspekt istraživanja će biti i najinteresantniji za čitaoce našeg časopisa koji se bave razvojem djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, jer će naći sve relevantne pokazatelje strukturnih promjena i njihove dinamike za ove privredne oblasti, kako za Crnu Goru, tako i za SFRJ. Istina, istraživane promjene, sticajem tragičnih okolnosti koje su dovele do raspada SFRJ, sada već dobijaju privredno-istorijska obilježja, ali će ipak biti nezaobilazna tema u razradi budućih privredno-sistemskih i razvojnih rješenja u novoj državnoj zajednici.

Treći dio rada, koji se odnosi na međunarodna upoređenja, mada po obuhvatu sveden na najmanju mjeru i selektivan, u novonastalim uslovima takode ima više

privredno-istorijski nego praktični značaj za buduća privredno-sistemska i strukturalna opredjeljenja.

U posljednjem poglavlju koje obuhvata „krize - kao izraz stvarnosti, akcente promjena za traženje izlaza i privredne reforme“, autor ukazuje na složenost političke i privredne situacije neposredno pred raspad zemlje, na pravce osnovne reforme privrednog sistema i njihovu konkretizaciju, posebno dajući naglasak na sveobuhvatnu transformaciju privrede i privrednih subjekata.

Na kraju svakog osnovnog dijela rada u sažetom vidu data je sinteza rezultata predmetnog istraživanja.

U zaključnom dijelu data je sinteza i najvažnije ocjene naučnoistraživačkih nalaza, istim redoslijedom kojim su prikazani rezultati istraživanja.

Knjiga sadrži brojne zvanične statističke podatke, obrađene i prilagođene osnovnom cilju i predmetu istraživanja, ilustrovane brojnim prikladno oblikovanim grafičkim prikazima koji upečatljivo ilustruju strukturu i dinamiku osnovnih elemenata, kao i matematsko-statističku obradu osnovnih tendencija.

Na kraju knjige, u prilogu, dati su najznačajniji podaci iz nacionalnih i međunarodnih izvora, zatim spisak korišćene literature, registar autora, kao i sadržaj pregleda i grafičkih prikaza.

Ova vrijedna knjiga dr Milice Kostić korisno će poslužiti naučnim i stručnim radnicima koji se bave problemima privrednog razvoja, u kreiranju buduće ekonomske politike, u definisanju ciljeva i strategije ostvarivanja optimalne privredne strukture. Posebno, ova knjiga može korisno poslužiti studentima koji izučavaju ove probleme, jer će u njoj naći i teorijsko-metodološke prilaze i praktične primjere praćenja promjena privredne strukture i njene analize.

Dr Veljko Martinović